

Datu valsts inspekcijas 2012. gada publiskais pārskats

Rīga

2013. gada 1. jūlijs

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

SATURS

Datu valsts inspekcijas direktores Signes Plūmiņas ziņojums 3.lp.

I PAMATINFORMĀCIJA

- 1.1. Juridiskais statuss, darbības virzieni un mērķi 5.lp.
- 1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes: 7.lp.
 - 1.2.1. Dalība diskusijās par Eiropas Komisijas iniciēto reformu personas datu aizsardzības jomā 7.lp.
 - 1.2.2. Šengenas novērtēšanas vizīte datu aizsardzības jomā 8.lp.
 - 1.2.3. Rekomendāciju izstrāde 9.lp.

II FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

- 2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2011.gadā 10.lp.
- 2.2. Budžeta programmas efektivitātes izvērtējums 11.lp.
- 2.3. DVI sniegtie maksas pakalpojumi 12.lp.
- 2.4. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas 13.lp.

III PERSONĀLS

IV KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

- 4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi 18.lp.
- 4.2. Personas datu apstrādes reģistrācija 19.lp.
- 4.3. Personas datu aizsardzības speciālistu reģistrēšana 20.lp.
- 4.4. Atzinumi un skaidrojumi 21.lp.

V DVI PRIORITĀTES 2013.GADAM

25.lp.

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

Gabriels Garsija Markess reiz ir teicis – ikvienam ir trīs dzīves: publiskā dzīve, privātā dzīve un slepenā dzīve.¹

Mūsdienās nodalīt šīs dzīves vai dzīves jomas, attīstoties informāciju tehnoloģijām un interneta vides piedāvātajām iespējām, kļūst aizvien grūtāk. Privātuma un personas datu aizsardzības jautājumi ir nonākuši sabiedrības darba kārtībā gan nacionālajā, gan starptautiskajā līmenī.

Straujā informāciju tehnoloģiju un interneta attīstība 21.gadsimtā radījusi iespēju veikt personas datu apstrādi līdz šim nebijušos apmēros un neticamā ātrumā, pat radot jaunus personas datus (piemēram, atrašanās vietas un noslodzes datus) un piedāvājot „lietu internetu”, kas tuvākajā laikā būtiski izmainīs individu ikdienas dzīvi.

Informāciju tehnoloģiju attīstība sekmējusi digitālās vides un digitālās personības attīstību, attiecīgi individam aizvien grūtāk nodrošināt kontroli pār saviem personas datiem – kurš tos izmanto, kurā brīdī un kādam mērķim?

2012.gads ir iezīmējis pārmaiņu laiku fizisko personu datu aizsardzības jomā. Liels darbs ieguldīts Eiropas Komisijas iniciētās personas datu aizsardzības Regulas projekta sagatavošanai, kā arī plānotas izmaiņas attiecībā uz Eiropas Savienības mēroga informāciju sistēmām (piemēram, Eiropola, Šengenas informācijas sistēmu). Vienlaicīgi jāatzīmē, ka starptautiskā mērogā norisinās diskusijas par personas datiem, kas kļūst aizvien vērtīgāki gan privātā sektora, gan publiskā sektora darbības nodrošināšanai, radot jaunas iespējas un personas dati pat tiek dēvēti par 21.gadsimta jauno naftu.

Ja izvērtējam Eiropas Savienības stratēģiskos mērķus, kas noteikti *Digitālā darba kārtībā Eiropai* programmas ietvaros², tie lielā mērā saistīti ar interneta attīstību, tai skaitā viedo

¹ Izcilā kolumbiešu rakstnieka, Nobela prēmijas laureāta Gabriela Garsijas Markesa teiciens par dažādām individa dzīvēm plaši citēts saistībā ar privātumu. Papildus informācijai skatīt H.Spurling rakstu „Gabriel García Márquez: a Life by Gerald Martin”, 10.11.2008., http://www.telegraph.co.uk/culture/books/non_fictionreviews/3563061/Gabriel-Garcia-Marquez-a-Life-by-Gerald-Martin-review.html.

² Papildus informācijai skatīt Eiropas Komisijas interneta mājas lapu - <https://ec.europa.eu/digital-agenda/ne>.

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

ierīču attīstību un „lietu internetu”, kas saistīts ar personas datu apstrādi. Paredzams, ka „lietu internets” ieviesīs būtiskas izmaiņas veselības aprūpē, ļaujot pacientiem saņemt aprūpi attālināti, savukārt medicīniskajam personālam attālināti saņemt sensitīvos personas datus. Informāciju tehnoloģiju, mākondatošanas un interneta attīstības kontekstā būtiski ir nodrošināt personas datu aizsardzību un datu drošību, jo no tā būs atkarīgs, cik lielā mērā indivīdi uzticēsies jaunajiem informāciju tehnoloģiju piedāvājumiem. Spēja indivīdam darboties interneta vidē, neizdodot savu privātumu, ir svarīgs priekšnosacījums „lietu interneta” attīstībai un saistīts ar indivīda uzticēšanos ne tikai interneta videi, bet arī konkrētam pakalpojumu sniedzējam. Situācija, kad mājās nākot, jūsu mājoklī automātiski ieslēgsies gaisma, būs uzvārīts ūdens elektroniskajā tējas kannā un sagatavots ēdiens cepeškrāsnī, vairs nav fantastikas filmu scenāriju skatījums, bet kļūst par realitāti, izmantojot viedas sadzīves ierīces. Tādēļ svarīgi, lai pakalpojumu sniedzēji ieviestu integrētā privātuma principu, sniedzot savus pakalpojumus.

Sekojošā tam, kā mainās Datu valsts inspekcijas izskatāmo jautājumu loks un palielinās sabiedrības izpratne par fizisko personu datu aizsardzības lomu viņu ikdienas dzīvē, aizsargājot savas datu subjekta tiesības, vislielākais gandarījums ir par katru konkrēto gadījumu, kad izdevies novērst personas datu aizsardzības pārkāpumu, atrisinot konkrētā indivīda problēmsituāciju un konstatējot, ka personas datu apstrādes pārzinis ne tikai novērš personas datu aizsardzības pārkāpumus, bet arī izvērtē privātuma aspektus un nepieciešamību veikt personas datu apstrādi tikai konkrētiem mērķiem.

Vēlos iepazīstināt ar Datu valsts inspekcijas sagatavoto 2012.gada publisko pārskatu, un atgādināt – esiet gatavi aizsargāt savus personas datus un pārdomājiet, pirms Jūs tos izpaužat kādam citam, attiecīgi pārliedzinoties, vai un kādam nolūkam tas nepieciešams, kā arī vēlos pateikties ikvienam indivīdam, kurš ir izrādījis interesi par personas datu aizsardzību un uzdrošinājies īstenot savas datu subjekta tiesības, vai godprātīgi īstenojis personas datu apstrādi kā personas datu pārzinis, tādejādi kopīgiem spēkiem stiprinot personas datu aizsardzību Latvijā.

Signe Plūmiņa

*Datu valsts inspekcijas
direktore*

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

I PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Juridiskais statuss, darbības virzieni un mērķi

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.pantu, Datu valsts inspekcija (turpmāk – DVI) ir Tieslietu ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas neatkarīgi un patstāvīgi, izpildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus saskaņā ar likumu.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma Pārejas noteikumu 1.punktu, DVI uzsāka savu darbu 2001.gada 1.janvārī. 2000.gada 28.novembrī Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr.408 "Datu valsts inspekcijas nolikums". DVI direktore kopš 2001.gada ir Signe Plūmiņa, kura piedalījusies arī Fizisko personu datu aizsardzības likuma izstrādes procesā un 2012.gada ietvaros piedalījās diskusijās Eiropas Savienības un nacionālajā līmenī par reformu personas datu aizsardzības jomā, tai skaitā izvērtējot nepieciešamību pilnveidot normatīvos aktus.

DVI veic personu datu aizsardzības uzraudzību saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu, kā arī veic uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu, uzrauga datu aizsardzību elektronisko sakaru nozarē saskaņā ar Elektronisko sakaru likumu, kā arī uzrauga nevēlama komerciāla paziņojuma sūtīšanas aizlieguma ievērošanu saskaņā ar Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumu un nodrošina Direktīvas 2009/136/EK prasību attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu ziņošanu elektronisko sakaru jomā.

Personas datu aizsardzības pamatprincips ir nodrošināt, ka katrs indivīds var kontrolēt informāciju par sevi, t.i. kontrolēt, kā citi lieto jeb zināt, kā citi lieto šo informāciju. Personas datu aizsardzība ir neatņemama informācijas sabiedrības sastāvdaļa, kas sekmē sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei un līdzdalību lēmumpieņemšanas procesā.

Personas datu aizsardzība Latvijā ir nostiprinājusies kā cilvēktiesību pamatsastāvdaļa, ieviešot specifiskāku regulējumu dažādās personas datu apstrādes jomās un izveidojot personas datu aizsardzības nodrošināšanai un uzraudzībai efektīvāku regulējumu, kas tiek pilnveidots, ņemot vērā informācijas tehnoloģiju attīstības ietekmi uz personas datu aizsardzību un palielinoties personas datu apstrādei dažādās jomās.

DVI tiesības personas datu aizsardzības jomā, kas noteiktas Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.panta ceturtajā daļā:

1) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bez maksas saņemt no fiziskajām un juridiskajām personām inspekcijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju;

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

- 2) veikt personas datu apstrādes pārbaudi;
- 3) pieprasīt datu bloķēšanu, kļūdainu vai nelikumīgi iegūtu datu izdzēšanu vai iznīcināšanu, noteikt pastāvīgu vai pagaidu aizliegumu datu apstrādei;
- 4) iesniegt tiesā prasību par šā likuma pārkāpumiem;
- 5) anulēt personas datu apstrādes reģistrācijas apliecību, ja, pārbaudot personas datu apstrādi, konstatēti pārkāpumi;
- 6) likumā noteiktajā kārtībā uzlikt administratīvos sodus par pārkāpumiem personas datu apstrādē;
- 7) veikt pārbaudi, lai noteiktu personas datu apstrādes atbilstību normatīvo aktu prasībām gadījumos, kad pārzinim ar likumu aizliegts sniegt datu subjektam informāciju un saņemt attiecīgu iesniegumu no datu subjekta.

DVI nodrošina arī Šengenas informācijas sistēmas darbības likumā paredzēto personas datu apstrādes uzraudzību un pārstāv Latvijas Republiku Apvienotajā Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā, Apvienotajā Eiropola uzraudzības institūcijā, Eiropola Apelācijas komitejā un Apvienotajā Muitas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā (kā arī nodrošināja pārbaūžu veikšanu nacionālajā līmenī attiecībā uz iepriekš norādītajām informācijas sistēmām), kā arī Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupā un Eiropas Padomes Konvencijas par personas datu aizsardzību attiecībā uz personas datu automatisku apstrādi Konsultatīvajā komitejā, kā arī citos Eiropas Savienības un starptautiskā mēroga personas datu aizsardzības institūciju pasākumos.

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes

DVI izvirzītās darbības prioritātes 2012.gadam:

- 1) dalība diskusijās par Eiropas Komisijas iniciēto reformu personas datu aizsardzības jomā;
- 2) Šengenas novērtēšanas vizīte datu aizsardzības jomā (2012.gada oktobrī);
- 3) rekomendāciju - „Personas datu aizsardzības darba tiesisko attiecību ietvaros” un „Datu drošība” izstrāde.

Pārskatā sniegts ieskats par paveikto attiecībā uz 2012.gadā izvirzītajām darbības prioritātēm.

1.2.1. Dalība diskusijās par Eiropas Komisijas iniciēto reformu personas datu aizsardzības jomā

2012.gada 25.janvārī Eiropas Komisija nāca klajā ar dokumentu paketi, uzsākot visaptverošu Eiropas Savienības datu aizsardzības noteikumu reformu. Personas datu aizsardzības reformas pamatelements ir regulas projekts par personas aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un to brīvu apriti, kas piedāvā modernizēt jau pastāvošos principus, pilnveidojot vienotos datu aizsardzības noteikumus, kas būtu spēkā visā Eiropas Savienības teritorijā. 1995.gadā tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, kas arī šobrīd ir dalībvalstu nacionālajos tiesību aktos iedzīvināts pamata instruments personas datu aizsardzībai. Globalizācijas un jaunu tehnoloģiju attīstības rezultātā radušies arvien jauni aspekti, kuru kontekstā datu aizsardzības regulējums būtu modernizējams. Lai arī turpmāk Eiropas Savienības līmenī garantētu personu tiesības uz augsta līmeņa aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ir pieņemts lēmums šobrīd spēkā esošo regulējumu aktualizēt un modernizēt.

Pamata izmaiņas, kas tiek piedāvātas Eiropas Komisijas priekšlikumā ir administratīvā sloga mazināšana, personas datu apstrādātāju atbildības un pienākumu palielināšana (piemēram, uzņēmēju pienākumu ieviest personas datu aizsardzību informācijas tehnoloģiju un personas datu apstrādes programmatūru izstrādes procesā), personas datu aizsardzības pārkāpuma institūta uzlabošana, sekmēt „tiesības tikt aizmirstam” īstenošanu (t.i. pieprasīt savu personas datu dzēšanu pēc tam, kad to apstrādes mērķis ir sasniegts), tādejādi sekmējot efektīvāku personas datu aizsardzību un veicinot individu uzticēšanos informācijas tehnoloģiju izmantošanai personas datu apstrādes procesā.

Vienlaicīgi līdz ar izmaiņām, nemainīgi paliek līdz šim datu aizsardzības jomā ievērotie pamatprincipi - vienotā tirgus ieviešana un efektīva indivīda pamattiesību un brīvības

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

ievērošana, kas noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8.pantā un Līguma par Eiropas Savienības darbību 16.pantā.³

Regulas projekta izstrādes procesā Eiropas Savienības Informācijas apmaiņas un datu aizsardzības jautājumu darba grupā (DAPIX) piedalās Tieslietu ministrijas pārstāvji, savukārt Datu valsts inspekcija sniegusi nepieciešamo atbalstu dažādu regulas normu interpretēšanas kontekstā no praktiskā viedokļa. 2013.gada ietvaros Datu valsts inspekcija, sadarbībā ar Tieslietu ministriju, turpinās iesaistīties Eiropas Savienības datu aizsardzības reformas iniciatīvā.

2012.gada 5.oktobrī Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupa, kurā tiek pārstāvēta arī Datu valsts inspekcija, pieņēma atzinumu Nr. 08/2012 „Papildu ieguldījums diskusijās par datu aizsardzības tiesiskā regulējuma reformu”⁴, kurā norādīti problemātiskie jautājumi no personas datu aizsardzības viedokļa.

1.2.2. Šengenas novērtēšanas vizīte datu aizsardzības jomā

Apritējuši pieci gadi, kopš Latvija pievienojās Šengenas zonas valstīm 2007.gada 21.decembrī. Šengenas zonas ietvaros indivīdiem ir iespējas un tiesības brīvi pārvietoties. Šengenas līguma telpa ir teritorija, kur atceltas iekšējās robežu pārbaudes starp noteiktām Šengenas zonas valstīm. Robežu pārbaudes tiek veiktas tikai ieceļojot Šengenas teritorijā. Šengenas zonas valstu sadarbības mērķis ir aizsargāt individus un to īpašumus, samazinot iespējas šīs tiesības ļaunprātīgi izmantot. Lai to nodrošinātu, ir izveidota speciāla datu apmaiņas sistēma: Šengenas informācijas sistēma (SIS), kuras ietvaros notiek pastiprināta un efektīva visu Šengenas zonas dalībvalstu policijas, muitas, ārējo robežu kontroles un tiesu iestāžu sadarbība, kas nepieciešama iekšējo robežu atcelšanai.

Latvijā 2006.gada oktobrī, pirms Latvijas pievienošanās Šengenas zonas valstīm, tika īstenota Šengenas novērtēšanas ekspertu vizīte, kuras ietvaros tika izvērtēts, vai Latvija, kā potenciālā Šengenas zonas valsts, ir pareizi un efektīvi veikusi pasākumus, kas nepieciešami, lai atceltu iekšējās robežkontroles. Novērtēšanas vizīti veica jomās, kas saistītas ar iekšējo robežkontroli, vizām, datu aizsardzību, policijas sadarbību un Šengenas Informācijas sistēmu. 2012.gada oktobrī tika veikta atkārtota Šengenas novērtēšanas ekspertu vizīte Latvijā personas datu aizsardzības jomā, kuras ietvaros kopumā Latvija saņēma pozitīvu vērtējumu par Šengenas *acquis* piemērošanu, kā arī par personas datu aizsardzības uzraudzības nodrošināšanu praksē.

Šengenas novērtēšanas vizītes eksperti atzinīgi novērtēja Baltijas valstu datu aizsardzības uzraudzības institūciju

³ Papildus informācijai skatīt Eiropas Komisijas mājas lapu - <http://ec.europa.eu/justice/data-protection/>.

⁴ Atzinuma tekstu skatīt - http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp199_lv.pdf#h2-2.

sadarbību, īstenojot vienotus pārbaudes pasākumus. Kā arī pozitīvi tika novērtēts DVI sagatavotais informatīvais buklets par SIS un par datu subjekta tiesībām piekļūt saviem datiem SIS (buklets tika izstrādāts arī angļu un krievu valodās, ņemot vērā, ka informācijas pieprasījumus par saviem datiem SIS pārsvarā iesniedz trešo valstu pilsoņi) un izstrādātās veidlapu paraugformas datu subjekta iesniegumam gan Valsts policijai, gan DVI par iespējamajiem pārkāpumiem saistībā ar personas datu apstrādi SIS.⁵

1.2.3. Rekomendāciju izstrāde

2012.gada ietvaros bija paredzēts izstrādāt divas rekomendācijas - „Personas datu aizsardzība darba tiesisko attiecību ietvaros” un „Datu drošība”. Ņemot vērā darba apjomu, kas bija saistīts ar sagatavošanos Šengenas novērtēšanas ekspertu vizītei Latvijā personas datu aizsardzības jomā, kā arī ņemot vērā darbinieku mainību, rekomendāciju izstrāde tika pārcelta uz 2013.gadu.

Gan rekomendācija par darba tiesiskajām attiecībām, gan par datu drošību ir ļoti aktuāla, izvērtējot DVI saņemtās iedzīvotāju sūdzības par iespējamajiem pārkāpumiem. Personas datu aizsardzības jomā darba tiesisko attiecību ietvaros rekomendācija tiks izstrādāta darba devējiem (pārziņiem Fizisko personu datu aizsardzības likuma izpratnē), ar mērķi uzlabot personas datu aizsardzību. Savukārt rekomendācija par datu drošību tiks izstrādāta mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, ar mērķi veicināt izpratni par personas datu drošību un sekmēt atbildību par veikto personas datu apstrādi.

⁵ Informācija par datu subjekta tiesībām Šengenas informācijas sistēmā pieejama Datu valsts inspekcijas interneta mājas lapā - <http://www.dvi.gov.lv/fpda/>.

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

II FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2012.gadā

DVI finansējumu veido divi ieņēmumu avoti:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi.

Kopējais budžeta līdzekļu izlietojums un budžeta izpilde 2012.gadā un salīdzinājums ar iepriekšējo gadu apkopots 1. tabulā.

1.tabula
Programmas 27.00.00 „Datu aizsardzība”
valsts budžeta finansējums
un tā izlietojums 2012.gadā

Nr. p.k.	Finansialie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiska izpilde LVL)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (LVL)	faktiskā izpilde (LVL)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	273861	282418	272613
1.1.	dotācijas	266147	265317	265317
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	7714	17101	7296
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	273861	282418	251285
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	269109	277666	246533
2.1.1.	kārtējie izdevumi	269109	277666	246533
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un			

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

	socialie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	4752	4752	4752

2.2. Budžeta programmas efektivitātes izvērtējums

Budžeta programmas 27.00.00 „Datu aizsardzība” ietvaros apgūti Ls 251285 jeb 89 % no plānotajiem izdevumiem.

Atbilstoši resursu samazinājumam, 2012.gadā DVI veica taupības pasākumus, ierobežojot izdevumus tādās izdevumu pozīcijās kā pasta, telefona un citi sakaru pakalpojumi, iestādes administratīvie izdevumi un ar iestādes darbību saistītie izdevumi. 2012.gadā atalgojums darbiniekiem palika 2011.gada apmērā.

Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju izpildes apkopojumu skatīt 2.tabulā.

2.tabula
Budžeta programmas
rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvā rādītāja nosaukums	Plānotā vērtība	Faktiskā izpilde	Paskaidrojums
Reģistrētās personas datu apstrādes	350	463	Faktiski reģistrēto personas datu apstrāžu skaits pārsniedza plānoto reģistrēto personas datu apstrāžu skaitu par 32.3%, jo tika veiktas sektorālās pirmsreģistrācijas pārbaudes, kuru rezultātā palielinājās reģistrēto personas datu apstrāžu skaits (īpaši attiecībā uz videonovērošanu un

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

			ģimenes ārstu veikto personas datu apstrādi).
Personas datu apstrādes pārbaudes	350	496	Personas datu apstrāžu pārbažu skaits palielinājās, ņemot vērā iedzīvotāju sūdzību skaitu.
Nodeva par personas datu apstrādes reģistrāciju	12 000	13 285	Plānotais nodevas apmērs nedaudz pārsniedz plānoto, jo palielinājies reģistrēto apstrāžu skaits, izmantojot videonovērošanu.
Piemērotie sodi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem	10 500	18 410	Sodi tika piemēroti ne tikai par konstatētajiem personas datu aizsardzības pārkāpumiem, bet arī par informācijas nesniegšanu DVI.

Kopumā 2012.gada ietvaros DVI ir sasniegusi rezultatīvo rādītāju plānoto vērtību.

No valsts budžeta līdzekļiem 2012.gadā pētījumi par DVI kompetencē esošajiem jautājumiem netika veikti.

2.3. DVI sniegtie maksas pakalpojumi

DVI sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar cenrādi, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumiem Nr.1063 „Datu valsts inspekcijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādis”.

2012.gadā no maksas pakalpojumi kopumā saņemti naudas līdzekļi 7296 Ls apmērā.

Visbiežāk tika izmantoti tādi DVI maksas pakalpojumi kā personas datu apstrādes reģistrācijas pieteikuma aizpildīšana un izdrukāšana, DVI semināri un personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījuma organizēšana.

Apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšana un izdrukāšana

DVI konsultē pakalpojuma saņēmēju par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšanu, tiekoties klātienē un izdrukājot aizpildīto personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumu. 2012.gadā šis maksas pakalpojums ir

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

sniegts 26 pārziņiem vai to pārstāvjiem. Maksa par pakalpojumu 25,00 Ls. Kopējie ieņēmumi par minēto maksas pakalpojumu 2012.gadā - 630 Ls.

Organizētie semināri fizisko personu datu aizsardzības jomā

DVI organizēja informatīvos seminārus par personas datu aizsardzību - personas datu apstrādes reģistrāciju, personas datu aizsardzības auditu, videonovērošanu u.c. personas datu aizsardzības jautājumiem. Kopumā 2012.gadā Datu valsts inspekcija organizēja 3 seminārus par datu aizsardzību. Maksa par pakalpojumu 40,- Ls/par personu, 2012.gadā gūtie ieņēmumi no DVI organizētajiem semināriem - 1320 Ls.

Personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījuma organizēšana

DVI 2012.gadā organizēja trīs personas datu aizsardzības speciālistu pārbaudījumus, kuros kopā piedalījās 20 pretendenti. Pakalpojums ietver pārbaudījuma jautājumu un uzdevumu sagatavošanu, individuālu atbilžu veidlapu sagatavošanu, pārbaudījuma organizēšanu un rezultātu vērtēšanu, ko veic komisija trīs personu sastāvā, kā arī lēmumu par pārbaudījuma rezultātiem sagatavošanu un apliecību izsniegšanu.

2012.gadā personas datu aizsardzības speciālistu kvalifikācija piešķirta 12 pretendentiem. Maksa par pakalpojumu 243,00 Ls, kopējie ienākumi par maksas pakalpojuma „Personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījums” sniegšanu 2012.gadā ir 5346 Ls. (Salīdzinājumam ar 2011.gadu, ienākumi par šo maksas pakalpojumu ir palielinājušies nedaudz vairāk par 50% 2011.gadā - 2916,00 Ls).

2.4. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļa 2012.gada ietvaros DVI veica šādus auditus:

- 1) Normatīvo aktu izstrāde un saskaņošana;
- 2) Publisko iepirkumu sistēma.

Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļas audita ziņojumos sniegtais viedoklis par DVI iekšējās kontroles sistēmu liecina, ka kopumā ir izveidota iekšējās kontroles sistēma, tā darbojas un tiek pilnveidota un uzlabota, saskaņā ar Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļas ieteikumiem.

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmā 2013. - 2015.gadam noteiktajām prasībām, DVI veica regulāru Pretkorupcijas plāna pasākumu ieviešanu un uzraudzību, kas vērsti uz interešu konflikta novēršanu DVI darbinieku darbībā, tai skaitā DVI darbinieks apmeklēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja organizēto semināru „Korupcijas

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

novēršana", kā
nodarbinātajiem.

arī

novadīja

attiecīgu

semināru

DVI

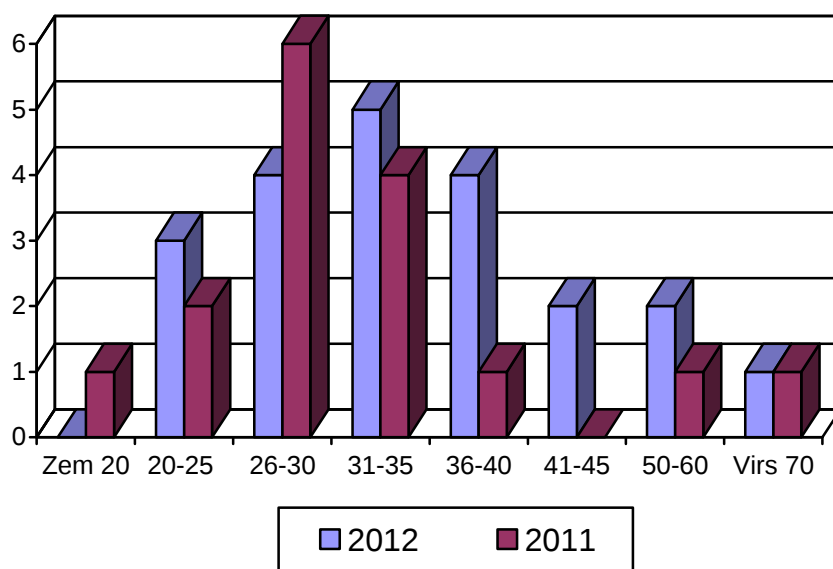
00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
00111 001 110 0 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 111 0 01 0 1 0 011 01 000 1 01 001
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 0011 10
00 1 101 0 111 0 111 11 0
1 0110 111 00 1 0
01 11 01 1110
001 11 01
011 11 0
1 01
001
1 1
0
1

III Personāls

DVI 2012.gadā, līdzīgi kā 2011.gadā, bija 19 štata vietas. 2012.gada ietvaros DVI tika īstenota strukturāla reorganizācija, īstenojot Ministru kabineta 2010.gada 14.decembra Ieteikumos Nr.2 „Valsts pārvaldes iestādes struktūras izveidošanas kārtība” noteikto. 2012.gada 1.novembrī tika likvidēta Iestādes darbības nodrošinājuma daļa, kā arī Finanšu un budžeta plānošanas daļa, savukārt tika izveidota Administratīvā daļa, kas veic abu likvidēto daļu funkcijas.

Pārskata periodā iestādē vidēji bija nodarbināti 15 darbinieki, no tiem 12 sievietes un 3 vīrieši. Personāla vidējais vecums 2012.gadā bija 36 gadi. 2012.gadā Datu valsts inspekcijā strādāja darbinieki vecuma amplitūdā no 20 līdz 71 gadiem.

DVI darbinieku skaits sadalījumā pa vecuma grupām

2012.gadā DVI, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir palielinājusies personāla mainība. 2012.gadā darbu pārtrauca 5 darbinieki un darba tiesiskās attiecības tika uzsāktas ar 7 jauniem darbiniekiem. 2012.gadā vidējais darbinieka nodarbinātības ilgums DVI bija 2,4 gadi, kas būtiski ietekmē DVI darbības efektivitāti, jo sākotnēji nepieciešams ieguldīt laiku un pūles jauno darbinieku apmācīšanai. Savukārt, sūdzību un konsultāciju skaitam ir tendence pieaugt, kā arī jautājumi, par kuriem DVI ir jāsniedz konsultācijas, kļūst sarežģītāki un prasa padziļinātas informāciju tehnoloģiju un jurisprudences zināšanas personas datu aizsardzības jomā vai specifiski noteiktā datu apstrādes jomā.

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

2012.gada ietvaros aktualizējies jautājums ne tikai par jaunu darbinieku piesaistišanu DVI, ņemot vērā atalgojumu un tā konkurētspēju darba tirgū, bet arī noturēšanu un motivēšanu. Ņemot vērā minēto faktoru, netika nokomplektētas visas štata vietas, jo nebija iespējams piesaistīt attiecīgus profesionālus darbiniekus atbilstoši valsts budžeta ietvaros piešķirtajam finansējumam. Paredzams, ka šī problēma īpaši aktuāla kļūs 2013.gadā. Ar līdzīgu problēmu saskaras arī pārējās ES datu aizsardzības institūcijas, kā arī Eiropas datu uzrauga birojs.

DVI darbinieku izglītības līmeņu sadalījums - diviem darbiniekiem ir nepabeigta augstākā izglītība un 13 darbiniekiem ir augstākā izglītība. 5 darbiniekiem ir iegūts maģistra grāds, bet viens darbinieks plāno to iegūt 2013.gadā.

DVI darbinieku kapacitātes celšanai tika organizēti iekšējie DVI semināri par dažādiem datu aizsardzības jautājumiem, informācijas tehnoloģiju, informācijas aprites jautājumiem un par komunikāciju un stresa mazināšanu, ņemot vērā darba specifiku un intensitāti, kā arī pamatojoties uz konstatētajiem darba vides riskiem. Visiem darbiniekiem, kas uzsāk darba gaitas DVI, tika organizēts seminārs „Fizisko personu datu aizsardzības aktuālie jautājumi”, lai sniegtu ieskatu par Fizisko personu datu aizsardzības likumu un tā praktisko piemērošanu.

2012.gada ietvaros DVI darbinieki apmeklēja dažādus seminārus un kursus, to skaitā vairākus Valsts administrācijas skolas organizētos seminārus:

- Korupcijas novēršana;
- Konfliktu un problēmu risināšanas stratēģijas un taktikas;
- Publisko iepirkumu konkursu organizēšana un sarunu procedūru piemērošana - publisko iepirkumu likuma aktuālās prasības;
- Personāla dokumentu pārvaldības kā viens no personāla vadības svarīgākajiem instrumentiem;
- Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

Tika apmeklēts Rīgas Starptautiskās ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolas rīkotais seminārs personāla vadības jomā, kurā ietvaros tika apspriesti aktuālie jautājumi par pretendentu atlases procesu kompetentu un profesionālu darbinieku piesaistei, šodienas un nākotnes darba tirgus izaicinājumi, prasmju un kompetenču karte. Drošības daļas darbinieks apmeklēja Latvijas Datortīklu Skolas organizēto 33.sesiju, kurā tika diskutēts par jaunumiem un aktualitātēm IT nozarē, tostarp arī par IT drošības jautājumiem. DVI divi darbinieki apmeklēja arī Latvijas Tiesnešu mācību centra rīkotos seminārus „Informācijas atklātība un personas datu aizsardzība” un „Administratīvo pārkāpumu lietas izskatīšanas aktualitātes”. Par grāmatvedību atbildīgais darbinieks apmeklēja semināru „Jaunās izmaiņas 2012.gada pārskatu sagatavošanas kārtībā valsts

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

budžeta un pašvaldību iestādēs", kuru rīkoja SIA "Lietišķās Informācijas dienests", kā arī Valsts administrācijas skolas rīkoto semināru „Grāmatvedība budžeta iestādē – aktuālie jautājumi” un SIA „Letija” rīkoto semināru „Valsts un pašvaldību amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums un tā piemērošana”.

2012.gada 22. un 29.novembrī DVI darbinieks uzstājās kā lektors Tieslietu ministrijas organizētajā informatīvajā seminārā „Personas datu aizsardzības pārkāpumi un ar tiem saistītās problēmas”.

Tā kā DVI darbs nav iedomājams bez sadarbības ar citām Eiropas Savienības datu aizsardzības uzraudzības institūcijām, angļu valodā sagatavotu tekstu analīzes un izstrādes, 2012.gadā divi DVI darbinieki papildināja savas angļu valodas zināšanas, apmeklējot angļu valodas kursus. Viens DVI darbinieks apmeklēja Vācijas Ārlietu ministrijas un Gētes institūta programmas Europahetzwerk Deutsch ietvaros piedāvātos atbalsta vācu valodas kursus ierēdņiem, lai papildinātu savas vācu valodas zināšanas.

Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (FRA) 2012.gadā uzsāka pētījuma īstenošanu par mediācijas izmantošanu personas datu aizsardzības problēmjaudājumu risināšanā, kā arī tās izmantošanu konstatēto personas datu aizsardzības pārkāpumu novēršanai. Šis jautājums aktuāls arī Latvijai, ņemot vērā izstrādāto Mediācijas likuma projektu. Šī pētījuma ietvaros DVI pārstāvis piedalījās diskusijās ar citu valstu ekspertiem par dažādiem praktiskiem personas datu aizsardzības uzraudzības jautājumiem, izvērtējot iespēju īstenot mediāciju arī praksē Latvijā. Lai padziļinātu DVI darbinieku zināšanas par mediāciju, 2012.gadā divi DVI darbinieki apmeklēja biedrības „Mediācija un ADR” organizēto apmācību „Mediācijas pamatkurss”.

Veicot ikgadējo darbinieku darbības rezultātu novērtēšanu, DVI darbinieki norādīja, ka kapacitātes celšana, apmeklējot mācību seminārus un organizētos DVI iekšējos seminārus, ir būtiska darbinieka izaugsmes kontekstā, kā arī darba vide un tehniskais nodrošinājums būtiski ietekmē darba rezultātus. 2013.gada ietvaros DVI plāno turpināt aizsākto praksi DVI iekšējo semināru organizēšanā, lai sekmētu darbinieku izaugsmes iespējas un motivētu arī pašmācības ceļā pilnveidot un papildināt savas zināšanas par personas datu aizsardzības jautājumiem.

IV Komunikācija ar sabiedrību

2012.gadā DVI, sadarbībā ar Tieslietu ministrijas Administratīvā departamenta sabiedrisko attiecību speciālistiem, nodrošināja informācijas sniegšanu masu saziņas līdzekļiem. Sadarbība ar masu saziņas līdzekļiem DVI notiek regulāri, ne retāk kā divas reizes nedēļā. 2012.gadā tika aktualizēti dažādi ar personas datu aizsardzību saistīti jautājumi, tai skaitā diskusija par personas datu aizsardzības reformu, kuru iniciējusi Eiropas Komisija.

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Visbiežāk DVI viedokli par dažādiem praktiskiem personas datu aizsardzības jautājumiem lūdza TV3 raidījuma „BezTabu” un telekompanijas LNT žurnālisti, kā arī interneta informatīvie ziņu portāli, ar lūgumu skaidrot, kā konkrētam individam rīkoties dažādās ar personas datu aizsardzību saistītās situācijās un kādi ir dažādu pārbaužu rezultāti. Tika saņemti arī vairāku ārvalstu masu saziņas līdzekļu žurnālistu informācijas pieprasījumi par pārbaudes lietām, kuras izskatīja citu valstu personas datu aizsardzības uzraudzības institūcijas un kur pārkāpuma izdarīšanā bija iesaistīti Latvijas iedzīvotāji.

Pamatojoties uz masu saziņas līdzekļu sniegto informāciju, DVI 2012.gada ietvaros uzsāka vairākas administratīvā pārkāpuma lietas par iespējamajiem Fizisko personu datu aizsardzības pārkāpumiem.

Aktuālākā informācija par DVI īstenojamajām funkcijām un aktualitātēm personas datu aizsardzības jomā tiek publicēta DVI Interneta mājas lapā – www.dvi.gov.lv.

Sabiedrības informēšanai 2012.gada ietvaros tika organizēti 6 bezmaksas semināri par personas datu aizsardzības jautājumiem – tiesnešiem, pašvaldību pārstāvjiem (t.sk. bibliotekāriem), kā arī DVI sadarbībā ar Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūciju CERT.LV organizēja izglītojošu semināru izglītības iestāžu darbiniekiem par personas datu aizsardzības jautājumiem.

DVI darbinieki katru darba dienu laikā posmā no 14:00-16:00 sniedz konsultācijas pa tālruni, skaidrojot Fizisko personu datu aizsardzības likuma normas un informējot, kā risināt konkrētā indivīda problēmu, kas saistīta ar iespējamo personas datu aizsardzības pārkāpumu. Lielākoties konsultācijas ir nepieciešamas datu subjektiem par to FPDAL noteiktajām tiesībām (kā rīkoties konkrētajā situācijā). Telefonkonsultācijas tiek sniegtas arī pārzīņiem par personas datu apstrādes reģistrēšanu DVI. Kopumā DVI 2012.gadā sniedza 4126 telefonkonsultācijas (t.sk. trešo valstu pilsoņiem, kuri veic personas datu apstrādi

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

Latvijā un pārziņiem, kuri nodod personas datus uz trešajām valstīm).

Vairāk kā 60% no visām klātienē sniegtajām konsultācijām bija saistītas ar gadījumiem, kad persona ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā uzņēmuma darbinieks vai reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā kā uzņēmuma valdes loceklis bez šādu attiecību faktiski pastāvēšanu. Diemžēl šādiem gadījumiem ir tendence pieaugt.

Jau septīto gadu 28.janvārī tika atzīmēta Eiropas Datu aizsardzības diena. Kā katru gadu, šīs dienas ietvaros personas datu aizsardzības uzraudzības institūcijas īsteno aktivitātes, lai sekmētu iedzīvotāju informētību par tiesībām uz savu personas datu aizsardzību un aicinātu pievērst lielāku uzmanību gadījumiem, kad personas dati kādam tiek nodoti (izpausti). Datu aizsardzības diena tiek atzīmēta visās Eiropas valstīs, kā arī ASV un Kanādā. Pirms 2012.gada Eiropas Datu aizsardzības dienas, Eiropas Komisija ierosināja apjomīgu ES datu aizsardzības noteikumu reformu (skatīt informāciju pie DVI 2012.gada prioritātēm), tādēļ 2012.gadā DVI pārstāvji piedalījās diskusijās, kuru ietvaros tika skatīti jautājumi par reformas būtību un pašreizējo situāciju personas datu aizsardzības jomā Latvijā, aicinot iedzīvotājus aizsargāt savus datus un izvērtēt savu datu nodošanas nepieciešamību (piemēram, norādot uz riskiem interneta vidē).

Lai sniegtu ieskatu par 2012.gada ietvaros paveikto un par skatītajām lietām, DVI 2012.gada pārskata 4.2.nodaļā ir apkopojusi svarīgāko informāciju personas datu apstrādes reģistrācijas kontekstā, kā arī par aktuālākajām skatītajām personas datu aizsardzības lietām.

4.2. Personas datu apstrādes reģistrācija

2012.gadā DVI ir reģistrējusi 463 personas datu apstrādes un izmaiņas personas datu apstrādē, kas ir vairāk nekā bija plānots reģistrēt (attiecīgi plānots 350).

Saņemot pārziņa iesniegumu, DVI izskata sniegto informāciju, nepieciešamības gadījumā pieprasa papildu informāciju un veic pirmsreģistrācijas pārbaudi. DVI katru gadu nosaka personas datu apstrādes riska jomas, izvērtējot ar personas datu apstrādi saistītos riskus, pārkāpumu skaitu noteiktās personas datu apstrādes jomās, kā arī ārvalstu pieredzi un sniegto informāciju par noteiktu jomu būtiskiem jautājumiem. 2012.gadā tika noteiktas šāda riska jomas:

- sensitīvo personas datu apstrāde;
- biometrijas datu apstrāde, ieskaitot videonovērošanu;
- personas datu apstrāde, kuras ietvaros notiek personas datu nodošana ārpus Eiropas Savienības robežām uz trešajām valstīm (uzmanību pievēršot arī mākoņdatošanas tehnoloģiju izmantošanai).

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

2013.gadam tika noteiktas šādas riska jomas:

- sensitīvo personas datu apstrāde, kuras ietvaros tiek apstrādāta informācija par personas veselību;
- videonovērošana;
- personas datu apstrāde, kuras ietvaros notiek personas datu nodošana ārpus Eiropas Savienības robežām uz trešajām valstīm.

Pieņemot lēmumu par personas datu apstrādes reģistrāciju, DVI pārzinim izsniedz personas datu apstrādes reģistrācijas apliecību un veic ierakstu publiski pieejamā personas datu apstrādes reģistrā, kas pieejams DVI interneta mājas lapā: www.dvi.gov.lv/registri/pdas/.

2012.gada ietvaros izstrādāti grozījumi FPDAL, kas paredz izteikt Fizisko personu datu aizsardzības likuma (turpmāk – FPDAL) 21. pantu jaunā redakcijā, samazinot to datu apstrādes reģistrējamās personas datu apstrādes uzskaitījumu, kuriem nepieciešama reģistrācija, kā arī noteikt, ka DVI izsniedz personas datu apstrādes reģistrācijas apliecību pēc atsevišķa pārziņa lūguma un noteikt, ka DVI ir tiesības atlikt personas datu apstrādes reģistrēšanu, ja DVI ir noteikusi pirmsreģistrācijas pārbaudi.

Saskaņā ar FPDAL 22.panta deviņto daļu par katru personas datu apstrādes reģistrāciju līdz attiecīgā iesnieguma iesniegšanai Datu valsts inspekcijā ir maksājama valsts nodeva Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā, kas saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 27.novembra noteikumu Nr.813 „Noteikumi par personas datu apstrādes reģistrācijas un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu reģistrācijas valsts nodevu” 2.punktu ir 20 vai 40 lati. Valsts un pašvaldību institūcijas valsts nodevu par apstrādes vai izmaiņu reģistrāciju nemaksā. Kopā 2012.gadā samaksātās valsts nodevas apmērs par personas datu apstrādes reģistrāciju un izmaiņu izdarīšanu personas datu apstrādē ir 13285,00 Ls (bija plānots 12 000 Ls). Salīdzinājumam ar 2011.gadu, valsts nodevas apmērs ir samazinājies, 2011.gadā – 14070,00 Ls.

4.3. Personas datu aizsardzības specialistu reģistrēšana

2012.gadā DVI, pamatojoties uz pārziņa iesniegumu, reģistrēja 30 personas datu aizsardzības speciālistus. Salīdzinājumam ar 2011.gadu, pārziņi ir reģistrējuši par 6 personas datu aizsardzības speciālistiem vairāk, 2011.gadā – 24. Pārziņi DVI piesaka personas datu aizsardzības speciālistus, kuri ir ieguvuši personas datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju. Iesniegumu par speciālista reģistrāciju DVI ir pienākums izskatīt 15 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Personas datu aizsardzības speciālistu reģistrēšanu DVI veic bez maksas.

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

Nemot vērā, ka septiņiem speciālistiem 2013.gadā beigsies personas datu aizsardzības speciālista apliecības termiņš, DVI izstrādājusi grozījumus Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumos Nr.80 „Personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtība”, kas paredz papildināt minētos noteikumus, paredzot kārtību, kādā notiek atkārtota apliecību iegūšana jeb kvalifikācijas uzturēšana spēkā. Kā arī paredzēts precizēt apgūstamo priekšmetu uzskaitījumu, lai varētu kārtot pārbaudījumu inspekcijā un iegūt personas datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju, noteikt lektoriem, kuri veic speciālistu apmācību, vismaz piecu gadu pieredzi personas datu aizsardzības jomā.

4.4. Atzinumi un skaidrojumi

DVI 2012.gadā saņēma 296 rakstiskas sūdzības un, nodrošinot personas datu aizsardzības uzraudzību, veica 496 pārbaudes par iespējamu personas datu apstrādes neatbilstību FPDAL. Veikto pārbaudžu ietvaros personas datu apstrādes pārkāpumi tika konstatēti un administratīvie sodi tika piemēroti 73 gadījumos – 52 brīdinājumi un 21 naudas sods (kopumā par 18 910 LVL). Septiņi DVI amatpersonu lēmumi par administratīvā soda piemērošanu tika apstrīdēti DVI direktoram, savukārt tiesā tika pārsūdzēti 5 DVI direktora lēmumi par administratīvā soda piemērošanu.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu nedaudz samazinājies ir to gadījumu skaits, kad sods tiek piemērots par informācijas nesniegšanu DVI, tomēr šādi pārkāpumi joprojām ir daudz. Lielākoties administratīvie sodi tika piemēroti par nelikumīgu personas datu apstrādi (tai skaitā tiek pārkāpts FPDAL 7.pants, 10.panta pirmā daļa), tomēr 2012.gadā ir pieaudzis arī to gadījumu skaits, kad administratīvais sods tiek piemērots par informācijas nesniegšanu datu subjektam (tiek pārkāpts FPDAL 8., 9. vai 15.pants). Tas liecina, ka datu subjekti arvien vairāk ir informēti un izmanto savas likumā noteiktās tiesības, bet pārziņi, iespējams, nav pietiekami informēti par saviem pienākumiem attiecībā pret datu subjektiem.

Sūdzības galvenokārt tika iesniegtas par šādām personas datu apstrādes jomām:

- personas datu nodošana parādu piedziņas veikšanai;
- personas kā uzņēmuma darbinieka reģistrēšana Valsts ieņēmumu dienestā bez šīs personas piekrišanas būt par darbinieku;
- datu subjekta pieprasītās informācijas nesniegšana;
- personas datu publicēšana internetā un cita veida personas datu nodošana trešajām personām.

Samērā daudz sūdzības tika saņemtas par parādu piedziņas procesā veikto personas datu apstrādi – par parāda piedziņas lietas nodošanu parādu piedziņas uzņēmumam, par personas datu

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

ievietošanu kredītvēstures datu bāzē un par personas datu par parādu izpaušanu parādnieka ģimenes locekļiem, darba kolēģiem. Pārkapumi lielākoties tika konstatēti attiecībā uz rīcību, personas datus par parādu ievieojot kredītvēstures datu bāzē un izpaužot parādnieka ģimenes locekļiem un darba kolēģiem. Vienā gadījumā parādu piedziņas kompānijai par personas datu glabāšanu kredītvēstures datu bāzē, kurā ietvertie personas dati ir pieejami trešajām personām, un par informācijas nesniegšanu datu subjektam tika piemērots administratīvais sods 2000 LVL apmērā. Šādu pārkapumu samazināšanos turpmāk varētu veicināt Parādu ārpustiesas atgūšanas likums, kurš stājās spēkā 2012.gada nogalē un kurš precīzāk regulē prasības parādu piedziņas uzņēmumiem un darbības ar personas datiem, kuras parādu atgūšanas procesā ir atļauts veikt.

2012.gadā joprojām ļoti daudz sūdzības tika saņemtas par personas kā uzņēmuma darbinieka reģistrēšanu Valsts ieņēmumu dienestā bez šīs personas piekrišanas. Šādas nelikumīgas personas datu apstrādes rezultātā tiek būtiski nelabvēlīgi ietekmētas datu subjekta sociālās garantijas, piemēram, datu subjektam tiek liegtas tiesības saņemt bezdarbnieka statusu un bezdarbnieka pabalstu, jo persona Valsts ieņēmumu dienestā ir reģistrēta kā nodarbinātais un šo informāciju ir tiesīgs labot tikai konkrētais uzņēmums, kurš lielākoties to labprātīgi nedara. Līdz ar to DVI, izmantojot Administratīvā procesa likumā noteikto aizvietotājizpildi piespiedu izpildes ietvaros uzliek pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam minētos personas datus labot. Pārbaūžu rezultātā personas dati tiek laboti, tomēr tas aizņem samērā ilgu laiku un lielu DVI resursu patēriņu. Lai rastu efektīvāku šīs problēmas risināšanu un lai tā tiktu risināta, pēc iespējas novēršot tās cēloņus, DVI 2013.gadā plāno vērsties Tieslietu ministrijā.

Personas datu apstrādes pārbaudes tiek veiktas arī pēc DVI iniciatīvas un, pamatojoties uz masu informācijas līdzekļu un citu iestāžu sniegtās informācijas. 2012.gadā DVI visvairāk šādas pārbaudes veica, pamatojoties uz informāciju, kuru sniedza Valsts un pašvaldības policija, kura savukārt lielākoties ziņoja par tiem gadījumiem, kad personas savu personas datu vietā izmantoja citu personu personas datus. Šādu gadījumu skaits 2012.gadā salīdzinoši ar 2011.gadu ir palicis nemainīgi liels. 2012.gadā DVI uzsāka arī vairākas pārbaudes par klientu lojalitātes kartēm, to ietvars konstatējot, ka ne vienmēr pārzinis spēj pamatot pieprasīto personas datu apjomu un to nepieciešamību tiesiska mērķa sasniegšanai. 2013.gadā šīs pārbaudes tiks turpinātas.

Veicot Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma (turpmāk – ISPL) uzraudzību, DVI 2012.gadā veica 13 pārbaudes, tai skaitā piemēroja vienu administratīvo sodu 1300 LVL apmērā par nelikumīgu personas datu apstrādi un nelikumīgu komerciālu paziņojumu sūtīšanu.

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

ISPL un FPDAL ievērošanas uzraudzībā būtisks kavēklis ir tas, ka nemitīgi rodas jaunas un attīstās esošās tehnoloģijas un pakalpojumi, savukārt normatīvais regulējums un līdzšinējā pārbaūžu prakse nespēj nodrošināt pietiekami efektīvu darbību jaunajos un mainīgajos apstākļos. DVI darbiniekiem ir jāspēj nemitīgi attīstīties un būt gataviem risināt jaunas un nepieredzētas situācijas. Kā arī daudzos gadījumos, kad darbība ir veikta elektroniskā vidē, piemēram, tiek sūtīts komerciāls paziņojums vai internetā publicēti personas dati, ir grūti identificēt par rīcību atbildīgo personu, ievērojot to, ka elektroniskā vidē pastāv iespēja rīkoties, slēpjot savu identitāti. Kā arī DVI darbu negatīvi ietekmē gan juridisku, gan fizisku personu rīcība, savlaicīgi nesniedzot vai vispār nesniedzot DVI pārbaudes ietvaros pieprasīto informāciju.

Nemot vērā 2012.gadā veikto pārbaūžu ietvaros gūto pieredzi un konsultācijās uzdotos jautājumus, 2013.gadā DVI plāno kā prioritātes personas datu aizsardzības uzraudzības jomā izvirzīt personas datu apstrādi darba tiesisko attiecību ietvaros, personas datu drošību un datu subjekta tiesības iegūt no pārziņa informāciju par datu subjekta personas datu apstrādi.

DVI 2012.gadā bija iesaistīta 22 lietās, kuras mutvārdu vai rakstveida procesā izskatīja tiesas. Vienā lietā tiesas sēdē kriminālprocesa ietvaros par Krimināllikuma 145.pantā noteiktā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu DVI pārstāvis piedalījās kā personas datu aizsardzības uzraudzības speciālists, sniedzot tiesai atzinumu par fiziskās personas kā pārziņa statusu. Savukārt vienā lietā DVI iesniedza sūdzību tiesā par zvērināta tiesu izpildītāja atteikumu pieņemt DVI lēmumu piespiedu izpildei. Tiesa minēto zvērināta tiesu izpildītāja atteikumu atzina par prettiesisku. Pārējos gadījumos tiesa izskatīja pārsūdzētos DVI lēmumus par administratīvo sodu piemērošanu un citus DVI lēmumus, tai skaitā DVI lēmumu par pienākuma uzlikšanu pārtraukt personas datu apstrādi, par pienākuma uzlikšanu reģistrēt personas datu apstrādi DVI, DVI atteikumu piešķirt personas datu aizsardzības speciālista statusu un DVI atteikumu sniegt uzziņu. 2012.gadā tiesa atcēla tikai vienu DVI lēmumu, par kuru DVI ir iesniegusi apelācijas sūdzību.

2012.gada ietvaros tika sekmēta sadarbība ar Baltijas valstu datu aizsardzības uzraudzības institūcijām, DVI pārstāvjiem piedaloties pirmajā Baltijas valstu personas datu aizsardzības institūciju sanāksmē, kas notika 2012.gada 1. un 2.martā Pērnāvā, Igaunijā. Informācijas apmaiņa par praktisko darba pieredzi ir viens no svarīgākajiem šo ikgadējo sanāksmju aspektiem, lai sekmētu datu aizsardzības prasību harmonizēšanu Baltijas reģionā un Eiropas Savienībā kopumā. Baltijas valstu datu aizsardzības institūcijas pārrunāja arī ES datu aizsardzības reformas īstenošanas praktiskos aspektus un tika nolemts, ka šādā formātā sadarbība tiks turpināta arī nākotnē. Sanāksmes ietvaros tika panākta vienošanās par 2012.gada

Datu valsts inspekcijas 2012.gada publiskais pārskats

ietvaros īstenojamu kontroles pasākumu personas datu aizsardzības jomā, kas tika īstenots vienlaicīgi visās trīs Baltijas valstīs – personas datu aizsardzības uzraudzības institūciju vienotais kontroles pasākums attiecībā uz Radisson Blu viesnīcu veikto personas datu apstrādi. 2013.gadā otrā ikgadējā Baltijas valstu datu aizsardzības uzraudzības institūciju pārstāvju sanāksme notiks Rīgā.

V DVI prioritātes 2013.gadam

- 1) Dalība diskusijās par Eiropas Komisijas iniciēto reformu datu aizsardzības jomā;
- 2) Baltijas valstu datu aizsardzības institūciju 2.ikgadējās sanāksmes organizēšana un vienotas pārbaudes veikšana;
- 3) Rekomendāciju – „Personas datu aizsardzības darba tiesisko attiecību ietvaros” un „Datu drošība” izstrāde.